

Pleteme Z PEDIGU

Karla
Hátleová

Šikovné
Ruce

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **tretně stíháno**.*

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků. Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorem ověřeny, přesto za ně nelze převzít odpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

Karla Hátleová

Pleteme z pedigu / košíky a dekorace

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

jako svou 6198. publikaci

Texty Karla Hátleová

Fotografie Karla Hátleová a Klára Hátleová

Grafické úpravy fotografií: Barbora Hátleová

Sazba a grafická úprava obálky Marcela Veličková

Odpovědná redaktorka Jana Minářová

Počet stran 64

První vydání, Praha 2016

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2016

ISBN 978-80-271-9167-3 (pdf)

ISBN 978-80-247-5353-9 (print)

OBSAH

Úvod	4	<i>Kytičky</i>	8
Dobré rady	4	<i>Klobouk</i>	15
Něco o materiálech	4	<i>Mourovatá kočka</i>	18
Něco o pletení	6	<i>Rámový košík</i>	22
Něco o péči o výrobky	7	<i>Košík „polštářek“</i>	26
Začínáme	7	<i>Závěsný kornout</i>	28
		<i>Mísa „květ“</i>	31
		<i>Anděl strážný</i>	34
		<i>Podzimní košík</i>	38
		<i>Košík „dlouhánek“</i>	40
		<i>Kapesníčkovník</i>	42
		<i>Košík „hvězdička“</i>	48
		<i>Velká vánoční hvězda</i>	52
		<i>Věneček</i>	54
		<i>Vánoční hvězdičky</i>	56
		<i>Zvonečky</i>	58
		<i>Opletená lampa</i>	62

ÚVOD

Pletení košíků je krásná a vysoce návyková záliba. Každý, kdo jí propadl, dobře ví, že ať plete, jak chce dlouho, stále se má co učit. Knih o košíkářství je na trhu plno, ale pro správné košíkářské maniaký jich stále není dost. Ani s touhle knihou jich jistě nebude dost, ale bude jich víc.

Snažila jsem se přidat na trh knihu, která obsahuje projekty s různými stupni obtížnosti pletení. Začátečnickům poskytne potřebné rady a pokročilým novou inspiraci. Pedigářky mají zvláštní touhu „slézat se“ a plést pohromadě – možná nám chybí ty večery, kdy se sedávalo kolem stolu, dralo peří a povídalo se. Budu se těšit, že až vás ta touha taky popadne, třeba se i s vámi jednou „slezu“ ke společnému pletení a budu vám platná radou „naživo“.

Ráda bych ještě uvedla, že nejednotnost barevnosti postupových fotek je způsobena tím, že jsem pletla od rána do večera a fotila ve dne v noci. Tak to jen tak pro vysvětlení a očištění dobré pověsti tiskáren.

Přeji vám dostatek času pro pletení a velkou radost z výsledků.

*Karla (Kajjka) Hátleová
www.dilnakajjka.cz*

Dost řečí – jdeme plést!

Díky Karle Schusterové a manželům Čížkovým za možnost nafotit výrobky v prostředí jejich stylových domovů a zahrad.

DOBRÉ RADY

NĚCO O MATERIÁLECH

Než se dáte do pletení, budete potřebovat nakoupit materiál. Ten, ze kterého jsou následující věci upletené, nám bohužel za domem neroste. Dá se ale snadno nakoupit ve speciálních obchodech. Materiály mají jména: pedig, pedig band, šéna, elhar, vodní hyacint, bukové pásky, a všemožná dna. Co si pod těmi názvy máte představit? Tak začneme hezky popořadě.

Pedig – Pedig je přírodní materiál, který se k nám dováží z Asie. Je to vnitřní část stonku popínavé palmy Calamus rotang a možná ho znáte pod názvem ratan. Výhodou pedigu oproti proutí je, že pruty mají po celé délce stejnou sílu. Proto si můžete objednat právě tu šířku, kterou budete pro pletení potřebovat. Vybírat můžete ze síly 1 mm – 10 mm. Můžete koupit pedig v přírodní barvě, pedig kouřový, pedig barvený, nebo pedig bělený. Pedig můžete barvit i v domácích podmínkách. Můžete nabarvit materiál před pletením speciálními barvami na pedig, nebo namočením do lázně z barvy na batikování textilu. Můžete také nabarvit hotový výrobek mořidly na pedig. Pedig se před pletením namáčí, aby změkla a dal se dobře ohýbat. Pokud materiál vyschne

v průběhu pletení, je potřeba ho opět namočit, jinak se začne lámat.

Pedig band – Pod pojmem „band“ najdete ploché pásky pedigu, které mají stejné vlastnosti, jako pedig kulatý. I tady platí, že můžete nakoupit různé šíře a barvy.

Šéna – I tohle je pedig a pro práci s ním platí stejná pravidla, jako u ostatních pedigových materiálů. Jde o plochý materiál, který ale na rozdíl od bandu má jednu stranu plochou a druhou lehce vypouklou.

Elhar – Elhar je kroucená šňůra z mořské trávy. Před pletením je dobré ji na chvilku namočit. Koupit ji můžete opět v několika průměrech.

Vodní hyacint – Název prozrazuje, že se jedná o rostlinný materiál. Často najdete hyacint v podobě širších copánků, které tvoří dlouhé šňůry. Já při pletení ráda používám hyacint surový – tj. celé stonky, které před pletením nechám cca 15 minut namočené a pak jim zastřihnu nepěkné konce. I když se tenhle materiál shání o trochu obtížněji, určitě stojí za to.

Bukové pásky – Na trhu najdete pásky z bukového dřeva různých šířek. Jsou hezky pevné, a proto se hodí pro tvoření rámu a výztuh košíků. Před použitím je potřeba je na chvilku namočit do vlažné vody.

Dna na pedig – Pro pletení košíků s rovným dnem jsou dna nutná. Prodávají se v mnoha velikostech a tvarech z materiálů. Dna s označením MDF, HDF či Sololit jsou tenká dna z dřevovláknitých materiálů. Dna mívají zpravidla jednu stranu omyva-

telnou, bílou a druhou stranu neupravenou. Při pletení se takové dno nesmí namáčet! Hrana těchto destiček je nepěkná a tak v popisech najdete návod na její překrytí. V obchodech najdete také dna překlízková, nebo dřevěná. Po obvodu mívají dírký pro zasunutí prutů. Můžete si také koupit dřevěné dno s drážkou po obvodu. Na dalších stránkách knihy se naučíte takové dno oplétat.

NĚCO O POMŮCKÁCH

Než se pustíte do pletení, obstarajte si pár základních pomůcek. Určitě budete potřebovat **ostré nůžky**. Mně se osvědčily nůžky zahradnické s dlouhými rovnými čepelemi. Další nutností je **šídlo**, nebo raději šídla různých průměrů. Pro začátek můžete mít i pletací jehlice, ale stejně si šídlo časem pořídíte, tak proč ne hned. Určitě budete potřebovat **nádobu na vodu**. Skvělý je měkký plastový kbelík s uchy. Při pletení slouží jako nádoba na vodu a po dopletení do něho snadno všechno uklidíte. Obětujte nějaký **starší ručník**. Nový nedoporučuji – barvený pedig může poštět barvu a ručník by se tak zničil. Nachystejte si také několik dobrých **kolíčků na prádlo**. Co neudrží vaše ruce, udrží právě zmíněné kolíčky. Po ruce se hodí i **metr a provázek**.

DOBŘÉ RADY

NĚCO O PLETENÍ

Jak už jsem psala, **pedig se plete mokrý**. Mokrý musí být nejen zpočátku, ale po celou dobu a tak je potřeba máččet pruty i v průběhu pletení.

Pruty, které čouhají nahoru, se nazývají **osnovy**. Pruty, kterými se osnovy proplétají, se nazývají útkové, nebo také **opletové**. Pokud je v textu zmíněno například „před dvě za jednu“, mluví se o míjení osnov. To znamená, dvě osnovy se míjejí předem a za další jednu následující se zaplétá zadem. To samé platí i pro pletení přímo osnovami. Tohle označení stylu pletení se používá i v případě, že osnovu tvoří více než jeden prut. Všechny pruty, vycházející z jednoho místa, jsou považovány za jednu osnovu. Osnova se pak nazývá „zdvojená“, „ztrojená“ atd. V knize je vše nafoceno, a tak co nevyčtete z návodu, vykoukáte z obrázků.

Pokaždé, když budete zakládat nový prut, nebo vystříhávat prut starý, pamatujte, že pedig pruží a musí se tudíž o něco opírat, aby na místě držel. To znamená, že musí mít přesah většinou přes osnovu, o kterou se opírá. Po vyschnutí se mohou pruty trochu zkrátit, takže přesah by měl být cca 1 cm.

Náklonem osnov se koš tvaruje. Takže pokud chcete, aby se stěna koše vyklonila směrem ven, musíte připlezení vyklánět osnovy. Protože pedig pruží, je potřeba osnovy vyklánět mnohem více, než o kolik má být nakloněna stěna výrobku. To samé platí i pro naklápění

směrem dovnitř, jen s tím rozdílem, že osnovy pochopitelně kloníte směrem od sebe. Pokud chcete klonit stěnu košíku dovnitř, můžete také při pletení zmenšovat rozestupy osnov.

Za opletové pruty by se nemělo tahat. Utažení košíku docílíte dokonalým umáčknutím jednotlivých řad na sebe.

Při pletení širokého košíku se stane, že se od sebe osnovy vzdalují. Pokud se vzdálí příliš, stěna košíku je nepevná. V takovém případě je potřeba počet osnov zmnožit přidáním dalšího prutu k původní osnově a rozpletení na dvojnásobný počet.

Přidané pruty, které se zastrkávají vedle původních osnov, se nazývají **přístrčky**. Přidáním jednoho prutu se osnovou stávají oba pruty najednou a osnovy se nazývají zdvojenou. Stejným způsobem můžete vytvořit i osnovy o jiném počtu prutů.

Ukončení košíku se nazývá zavrírka. Při pletení z kulatého pedigu se tak zapletou osnovy. Pro různé zavrírky je potřeba různá délka prutů. Obecně platí, že pro hezkou zavrírku košíku je potřeba alespoň 20 cm pedigu.

Pedig skladujte vždy suchý. Ve vlhkém prostředí pedig i ostatní materiály plesniví.

NĚCO O PĚČI O VÝROBKY

Pedig je vlastně dřevo a jako takové se i ošetřuje. Nejsem příliš příznivcem lakování, protože po čase nalakovaný pedig křehne a láme se. Výrobky můžete namořit, ošetřit včelím voskem, nebo natřít přípravkem péče o dřevo (Diava). Pokud necháte výrobek bez povrchové úpravy, pruty po čase vyzrají a trochu ztmavnou.

A ještě jedna dobrá rada: Nezapomínejte se dobře starat o své ruce. Pedig při pletení vaše ruce velmi vysuší a pokud je dobře neošetříte, nadělají se vám nepěkné a bolestivé záděry. Proto nikdy nezapomeňte po pletení natřít ruce regeneračním krémem.

ZAČÍNÁME

Předpokládám, že knihu máte už několikrát prolistovanou a tak jste si jistě všimli hvězdiček označujících **úroveň obtížnosti** jednotlivých projektů.

★☆☆☆☆ Projekty označené **jednou hvězdičkou** by měl zvládnout i na prostý začátečník.

★★★★☆ **Dvě hvězdičky** označují výrobek, který zvládnou ti, kdo už alespoň jednou v ruce pedig drželi a ti ostatní zvládnou pletení s trochu větším vztekáním.

★★★★☆ **Tři hvězdičky** pak jsou pro zkušenější košíkáře, nebo pro zvláště nadané začátečníky.

★★★★★ No, a **čtyři hvězdičky** jsou pro všechny, kdo se úspěšně poprali s tříhvězdičkovými projekty, nebo pro velmi odvážné začátečníky.

Zavírky často dělají trochu problém. Mám pro vás ale dobrou zprávu: téměř všechny zavírky jsou zaměnitelné. To znamená, že pokud vás poleká zdánlivá složitost některé zavírky, prolistujte knihu a najděte si zavírku jednodušší. Co na tom, že pletete košík a našli jste si zavírku nafocenou při pletení zvonečku, nebo klobouku. Pokud vystačí osnovy, klidně zavírky zaměňte.

Spotřeba uvedená u materiálu je orientační – počítejte se spotřebou spíše vyšší, protože záleží na tom, kolik materiálu prostříháte.

Omlouvám se všem levákům, ačkoli umím plést na obě strany, knihu jsem nafotila zase pro praváky. Klidně plette všechno na opačnou stranu – výsledky budou stejné.

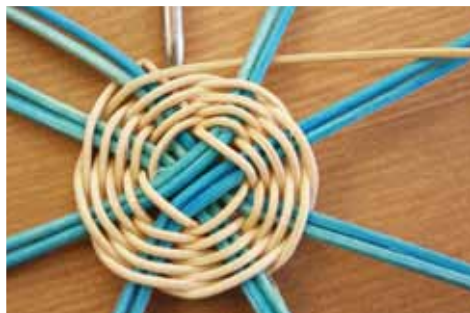
Kytičky

Materiál:

- 8 barevných prutů Ø 2,5 mm – délka 30 cm
- 1 prut Ø 1,5 mm přírodní – délka min 1 m

1. Namočené barevné pruty přeložte přes sebe tak, aby tvořily kříž: 4 pruty jsou položeny svisle a na nich jsou 4 pruty vodorovně.
2. Tenčí opletový prut přeložte na polovinu, do vzniklého oka v místě ohnutí navlečte levou čtveřici barevných prutů a podržte volné konce směrem k sobě tak, aby bylo patrné, který konec prutu je vlevo a který vpravo. Potom vezměte levý prut, vedte ho vrchem přes prut pravý, potom ho podvléčte pod čtveřici barevných prutů po směru hodinových ručiček a vraťte zpět před barevné pruty tak, aby bylo zase jasné, který konec slabšího pedigu je vlevo a který vpravo. Pak pootočte barevným křížem proti směru hodinových ručiček, aby se právě podvléčená čtveřice dostala vlevo. Postup pletení zopakujte u všech čtveřic.

3. Ve druhé řadě plete stejným způsobem, ale namísto podvlékání čtveřic barevných prutů, podvlékejte jen dvojice. Tím se ze základního kříže stane osmiramenná hvězdička. Plete stále stejným způsobem celkem 4 řady. Po dokončení čtvrté řady zakončete opletové pruty zapíchnutím jejich konců k osnovám, pod nimiž jsou podvléčené. Nejprve jeden konec a pak po upletení i druhý. Pomozte si při tom šídlem.

4. Zastříhnete všechny dvojice na stejnou délku.
5. Pravý prut z každé dvojice zastříhnete pomocí šídla k levému prutu následující dvojice.
6. Zbýlé volné pruty zastříhnete.

Tím je kytička hotová a vy jste se právě naučili opletka dvěma pruty.

Košík s kytičkou

Materiál:

- oválné dno 28 dírek s jednou stranou bílou
- pedig Ø 2,5 mm – spotřeba cca 50 g
- upletená barevná kytička

Postup pletení košíčku

1. Připravte si 28 osnov o délce 50 cm a navlečte je do dírek tak, aby na spodní tmavé straně přesahovaly o 18 cm. Otočte dno spodní stranou nahoru pro lepší pletení. Pak vezměte jednu z osnov, vedte ji za vedlejší osnovou, pak přes hranu dna na bílou stranu. Odpočítejte osmou osnovu od té, se kterou právě pletete a před ní ji opřete.

2. Stejným způsobem zapleťte i ostatní osnovy. Nezapomeňte, že i tu poslední je potřeba vést za vedlejší a budete ji muset provléknout pod již upleteným prutem.

3. Vezměte si dva dlouhé opleťové pruty, přehněte je v polovině a v místě ohnutí navlečte na osnovy tak, aby pruty vycházely z po sobě jdoucích mezer.

4. Pletě opletkem čtyřmi. To znamená od leva „před dvě – za dvě“.

5. Nastavujte tzv. „zatloukáním“. Nastavujte právě upletený prut v mezeře, z níž vychází. Konec starého prutu zapíchněte ke vzdálenější z osnov a nový prut vložte k osnově bližší. V mezeře, v níž se nastavovalo, jdou oba pruty společně. Asi po čtyřech řadách přidejte vedle každé osnovy další dva pruty. Pokud budete plet v závěru košíkářský cop, stačí přístrčky krátké – stejně vysoké, jako výška košíčku. Rozhodnete-li se pro zavírku pětiprutou, přidejte pruty stejně dlouhé jako vyčnívající osnovy. Vytvořte tak ztrojené osnovy.

6. Po pěti řadách upleťte oblouky košíčku tak, že jednoduše budete plet řadu zvednutou do oblouku. Nad touto zvednutou řadou upleťte ještě tři další.

7. Pak opleťové pruty zakončete zapíchnutím k osnovám.

A je čas na zavírku. Vyberte si ze dvou následujících:

ZAVÍRKA PĚTIPRUTÁ

1. Ke každé trojité osnově přidejte ještě po dvou prutech a vytvořte tak osnovy o pěti prutech. První řadu uplete „za jednu ven“.

2. Ve druhé řadě plete tři pruty z osnovy „pod jednu dovnitř“ a dva pruty „pod jednu nahoru“. Dejte si práci s dokonalým urovňáním prutů.

3. Z vnější strany plete zdvojenou osnovou „pod jednu nahoru“...

4. ... a pak „za jednu dolů“.

5. Uvnitř pak plete třemi pruty první řadu „pod jednu nahoru“.

6. Druhou řadu „za dvě dolů“.

ZAVÍRKA KOŠÍKÁŘSKÝ COP

1. Tuto zavrírku budete plést z jednoduchých osnov. Pokud přes okraj poslední pletené řady přesahují přístrčky, zastříhnete je. Vezměte libovolnou osnovu a úplně volně ji vedte přes vedlejší ohnutou osnovu a pod další ohnutou osnovou ke, v pořadí čtvrté, stojící osnově.

2. Pak vezměte další ohnutou osnovu, vedte ji zase volně nad vedlejší ohnutou osnovou a před přiložením k volně stojící osnově přes ni ohněte stojící dvojici vytvořenou v předešlém kroku.

3. Nyní vezměte další ohnutou osnovu, a opět ji vedte nad vedlejší ohnutou osnovou, tentokrát již zdvojenou, přehněte přes ní zdvojenou osnovu právě vytvořenou a vytvořte další zdvojenou stojící osnovu.

4. Dále vezměte ohnutou zdvojenou osnovu a zopakujte styl pletení s ní, čímž vytvoříte stojící trojici prutů.

5. Znovu postup opakujte, vytvořte další trojici a i dolů ohýbejte předchozí vytvořenou trojici.

6. V dalších krocích, když už je na řadě vždy trojice k pletení, berte vždy první dva pruty z trojice a s nimi plete.

7. Když se dostanete zase na začátek k prutům, s nimiž jste začínali, přiložte pletené pruty k obloučku, který jste vytvořili jako první krok a poslední stojící trojici přes ně ohněte.

8. Teď vezměte dva pruty z právě ohnuté trojice – to znamená té, která je vpravo a provlečte je pod dalším z volných obloučků.

9. Pak se vraťte k té trojici, která jako poslední zůstala směrem dolů a dva pruty z ní vedte nad ohnutou trojici prutů a pak provlečte pod obloučkem předchozím. Tím zůstanou směrem nahoru trčet tři dvojice prutů.

10. Nyní postupujte zprava doleva vždy pravým prutem z dvojice a provlečte ho podél horní strany prutu, který tvoří oblouček, k němuž je dvojice přiložena.

11. V tuhle chvíli už zbývá jen zastrkat jednotlivé pruty, které ještě nejsou zapleteny. Vyčnívající proutek přiložte k obloučku, který je zatím tvořený dvěma pruty. Pak proutek podvlečte za křížením vzniklým překrytím horních prutů dvojicí prutů vedoucích zespoda.

Klobouk

Materiál:

- Pedig Ø 2,5 mm
přírodní a barvený
– spotřeba cca 250 g
- Dekorace – dřevěné
květy a stuhy